

UAB „GJ Magma“  
Vaidevučio g. 18,  
LT-08402 Vilnius,  
LIETUVA

2016-02-22 d.

Nr. 16-02-04

Į: 2016-01-20 d.

Nr. 025

## DĖL PASTABŲ - PASIŪLYMŲ ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS JUODYMO DURPIŲ TELKINIO NAUDOJIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMAI

2016-02-12 d. su raštu Nr. (28.1)-A4-1430 Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo departamentas mūsų įmonei persiuntė UAB „GJ Magma“ 2016-01-20 d. rašto Nr. 025, adresuoto Aplinkos apsaugos agentūrai, kopiją. Todėl siunčiame Jums mūsų komentarus minėtame Jūsų laiške išsakytiems pasiūlymams – pastaboms.

1. *„Kodėl geologiniai tyrimai registruojami viename plote paskui jį išplečiant? Kodėl telkinys nebuvo tiriamas visas kompleksiskai? Ar taip nebuvo siekiama išskaidyti planuojama veiklą apeinant išsamų poveikio aplinkai vertinimo procesą ir apsiribojant PAV atranka? Juk PAV dokumentų rengėjas disponavo žemės gelmių registro duomenimis ir puikiai žinojo apie telkinio bendrą plotą“.*

UAB „Legra“ nurodytame plote atlikti geologiniai tyrimai parodė, kad durpių klodas išplitęs ir už tyrimų ploto ribų. Todėl tyrimų plotas UAB „Legra“ iniciatyva išplėstas. Galutiniame rezultate planuojamo naudoti sklypo plotas viršijo 150 ha. Todėl pagal galiojančią tvarką atliekamas pilnas PŪV PAV. Tikėtina, kad UAB „GJ Magma“, pati vykdydama Juodymo durpių telkinio papildomą žvalgybą, jau įsitikino Žemės gelmių registro, nesant objekto pirminių tyrimų medžiagos, duomenų šimtaprocentiniu patikimumu?

2. *„Kodėl pirma buvo atlikti geologiniai tyrimai? Juk telkinys buvo registruotas žemės gelmių registre ir pradinė geologinė informacija reikalinga PAV procesui buvo žinoma, nors išsamūs geologinių tyrimų duomenys ir nėra išlikę. Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus buvo galima geologinės žvalgybos duomenis tikslinti po PAV proceso, rengiant telkinio naudojimo planą. Šiuo atveju, vien atliekant geologinius tyrimus buvo galima padaryti žalą gamtai, nežinant lankantis saugomų rūšių telkimosi vietose. Paprastai tokia informacija tikrinama ir gaunama papildoma svarbi informacija PAV proceso metu“.*

1975 metų geologinių tyrimų duomenys nėra išlikę. Geologinė informacija, esanti Žemės gelmių registre, yra perkelta iš Lietuvos durpynų kadastro ir yra toli gražu nepakankama tinkamam PŪV PAV atlikimui. Tai viso labo kelios suvidurkintos durpių klodą apibūdinančios skaitmeninės charakteristikos, kurios profesionaliam kasybos poveikio aplinkai vertinimui nepakankamos, nors kolegoms iš UAB „GJ Magma“ gal ir atrodo kitaip.

2015 metais atliktos telkinio papildomos žvalgybos metu surinkti realūs faktiniai duomenys apie durpių klodo struktūrą, sandarą, durpių klodo nusausinimo galimybes, apskaičiuotas planuojamame naudoti plote esantis durpių išteklių kiekis. Be šių faktinių duomenų atlikti PŪV PAV – neįmanoma, nes neturint duomenų kalbėti apie durpių klodo nusausinimo galimybes bei sausinimo poveikį PŪV vietą supančioms teritorijoms, tame tarpe ir Latvijos Respublikos teritorijai nėra jokio faktinio pagrindo. Mūsų vykdytų detalių tyrimų darbų pobūdis, laikas raštiškai suderinti su žemės sklypo naudotoju – Rokiškio miškų ūrėdija. Tyrimų teritorijos padėtis prieš ir po detalių tyrimų žemės sklypo naudotojo įvertinta vietoje, surašant patikros aktus. Jokia žala aplinkai nepadaryta, patikros metu nefiksuota, o reali faktinė informacija apie telkinį ir jo aplinką, būtina PŪV PAV atlikimui, surinkta.



3. „PAV programoje nėra labai aišku ar durpės bus perdirbamos ar išvežamos iš karjero kaip galutinis produktas, maišomos žaliavos ir produkcijos sąvokos. Pvz. „Ties vakariniu gavybos ploto pakraščiu, už kasybos sklypo ribų manoma išsinuomoti 1,5 – 2,0 ha žemės sklypą, kuriame numatoma įrengti laikiną gavybos įrangos saugojimo nedarbo metu aikštelę bei laikiną produkcijos saugojimo aikštelę“, „gavybos proceso eigoje paruošta durpių produkcija išvežama iš gavybos vietos realizacijai“. Kitoje PAV programos vietoje teigiama, kad „Gamybinę bazę, kurioje durpės būtų perdirbamos (gaminami jų mišiniai, substratai), planuojama įrengti ties keliu Suvainiškis – Pandėlys. Durpės iš planuojamo naudoti ploto bus Rokiškio rajono savivaldybės Juodymo durpių telkinio vežamos į šią vietą. Bazės vieta dar nėra žinoma, ieškoma jai sklypo“. Iš gausybės PAV programos vietoje maišymosi tarp produkcijos ir žaliavos sąvokų iš viso nebėra aišku ar iš viso bus statoma kokia nors gamybinė bazė. Dėka šių sąvokų persimaišymo, žiūrint paraidžiui, niekas PAV programoje nebėra aišku. Kalbama apie produkcijos išvežimo kelius, nors teigiama, kad durpyne nebus statoma gamybinė bazė, kurioje bus gaminama produkcija ir pan.“

Programoje naudojami terminai: „durpių žaliava“ – suprantama kaip durpių klode slūgsančios durpės; iškastos iš klodo - sukauptos šusnyse ar laikinose aikštelėse durpės – įvardijamos kaip „durpių produkcija“. Iš gavybos laukų išvežama durpių produkcija (gabalinės ar trupininės durpės) gali būti arba iškart realizuojama, arba tiekiamą į gamybinį cechą substratų ruošimui, fasavimui. Analogiška gavybos bei gamybos seka: žaliava – pirminis produktas (gabalinių ar trupininių durpių produkcija) - galutinis produktas (įvairių receptūrų durpių substratai maišuose, mišiniai didmaišuose ir kt. taroje) naudojama praktiškai visų regiono durpių gavybos įmonių veikloje.

Programoje PŪV apibrėžta tik kaip durpių telkinio naudojimas (eksploatacija) ir iškastų durpių (šiuo atveju durpių produkcijos) išvežimas iš jo. UAB „GJ Magma“ teiginiai argumentuoti nepagrindžiami, o gamybinio cecho, kuriame durpės būtų perdirbamos (gaminami mišiniai, substratai) atsiradimas telkinio apylinkėse „ties keliu Suvainiškis – Pandėlys“ programoje minimas. Tačiau gamybinis cechas – nėra programoje aptariamos PŪV objektas. Šio objekto PAV bus atliktas atskirai (šis faktas taip pat programoje minimas), kai bus gautas leidimas naudoti telkinio išteklius ir bus aiški tiksli šio cecho vieta. Logiška, kad į programoje minimą gamybinį cechą (bazę) durpių gavybos laukuose paruošta durpių produkcija bus gabenama keliais. Programoje numatyta, kad PAV ataskaitoje bus išanalizuota kelios produkcijos išvežimo kelių alternatyvos, t. y. produkcijos pervežimas į kelias potencialias būsimų substratų gamybos cecho vietas, ir galimas durpių produkcijos pervežimo šiais keliais poveikis aplinkai.

4. „Gamybinės bazės vieta nėra aiški, jeigu jis iš viso bus statoma (cituojamas tekstas netaisytas). Taigi ir išvežimo keliai taip nėra aiškūs. Nėra į ką atsiremti skaičiavimuose. Apie gamybinę bazę PAV programoje kalbama labai abstrakčiai, užsimenama vos dvejose vietose. Svarstoma vos viena bazės alternatyva, kai paprastai prieš pradedant gamyklos įrengimą, strateginiuose teritorijų planavimo dokumentuose nagrinėjamos bent kelios alternatyvos ir pasirenkama vieta, dažnai gamtosaugine prasme priimtiniausia. Rašoma apie produkcijos transportavimo įtakos vertinimą, taršos modeliavimą, bet neužsimenama apie žaliavos transportavimą“.

Programoje minimas gamybinis cechas (gamybinė bazė) planuojamas ties keliu Suvainiškis – Pandėlys. Daugiau kaip vieno gamybinio cecho (pastarasis nėra programoje minimas PŪV PAV objektas) ir nereikia. Realiai jis bus vienas. Tačiau šio objekto dislokacijos vieta bus parinkta ir PAV ataskaitoje konkretizuota išnagrinėjus kelis jos



variantus. PAV Programoje numatyta, kad ataskaitoje bus išanalizuota ne viena durpyno produkcijos išvežimo kelio alternatyva ir galimas poveikis aplinkai vykdant šią sudėtinę PŪV dalį. Priešingu atveju – kam programoje minimi skirtingomis kryptimis orientuoti durpių produkcijos išvežimo keliai? Tik tam, kad aplinkosauginiu požiūriu būtų surastas priimtiniausias variantas.

5. „Nors planuojama ūkinė veikla greta Latvijos Respublikos teritorijos nenumatoma atlikti tarpvalstybinio vertinimo procedūrą. Didelė tikimybė, kad tokiu žingsniu būtų pažeisti geros kaimynystės principai ir Espo konvencija“.

„Didelė tikimybė“ – nulinė. Programoje Latvijos Respublikos atsakingų institucijų informavimas apie atliekamą PŪV poveikio aplinkai vertinimą apibrėžtas vienareikšmiai. Nežiūrint UAB „Nereta“ ir UAB „GJ Magma“ skundų Latvijos Respublikos atsakingoms institucijoms, jų atsakymas dėl mūsų įmonės parengtos PŪV PAV programos bei tolimesnio šių institucijų dalyvavimo PŪV PAV procese yra gautas.

6. „PAV programoje daug panašių, perfrazuotų ir net analogiškų tezių, vietomis panašus minčių dėstymas, struktūra kaip ir UAB „Nereta“ užsakymu UAB „GJ Magma“ parengtoje dokumentacijoje. Ar nėra PAV dokumentacija iš dalies kopijuojama prisidengiant visuomenės viešinimo procedūromis, siekiant kitam ūkio subjektui naudoti? UAB „GJ Magma“ veikia nuo 1992 m. ir rengia dokumentaciją naudingųjų iškasenų telkinių naudojimui yra parengusi ne vieno dokumento šabloną pagal galiojančius metodinius reikalavimus, nuolat juos tobulina ir keičia bei puikiai pastebi informacijos plagijavimo faktus.“

UAB „J. Jonyno ecofirma“ savo veiklą pradėjo 1992-04-01, t. y. anksčiau nei UAB „GJ Magma“ (įmonė įregistruota 1992-06-03). Pirmąjį durpių telkinio naudojimo poveikio aplinkai vertinimą atlikome dar 2002 metais.

Ruošdami telkinių naudojimo dokumentaciją vadovaujamės ne UAB „GJ Magma“ kuriamais „šablonais“, o oficialiai galiojančių teisės aktų, nuostatų reikalavimais. „Šablonų“ naudojimas PAV procese iš esmės nepriimtina praktika, kadangi kiekvienos PŪV teritorijos aplinka, joje planuojami gamybiniai procesai yra saviti ir individualūs. Programa parengta remiantis „Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatais“ (patvirtintais 2005-12-23 LR aplinkos ministro įsakymu Nr.D1-636 su vėlesniais papildymais bei pataisymais), kuriuose aiškiai apibrėžta Programos struktūra, jos turinys. Dviems bendrovėms, vienam ir tam pačiam objektui, tai pačiai ūkinei veiklai jame, o ir remiantis tais pačiais galiojančiais nuostatais atliekant poveikio aplinkai vertinimą, Programoje nusakant PŪV vyksmo seką vienoki ar kitokie panašumai gal ir yra įmanomi. Tačiau Jūsų mums metami kaltinimai plagiatu niekuo nepagrįsti, nepasivarginta net pateikti šitai įrodančius argumentus ar tekstų suliginamąją analizę. Argumentas, jog UAB „GJ Magma“ PŪV PAV programą parengė anksčiau čia nieko vertas. Todėl minėtus kaltinimus vertiname kaip neetiškus ir nekorektiškus, plačiau juos komentuoti nematome prasmės.

Direktorius

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jonynas".

Jonas Jonynas